

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **E. J. i G. J.**

uniewinionych od zarzutu z art. 190a § 1 k.k.

w dniu 25 października 2023 r.,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt V Ka 1938/22

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Sopocie

z dnia 27 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 280/20,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżycielkę subsydiarną M. B. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego**

JML.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy w Sopocie, sygn. akt II K 280/20, w sprawie z oskarżenia subsydiarnego M. B. uniewinnił **E. i G. J.** od popełnienia zarzucanego im czynu, tj. tego, że w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do 1 sierpnia 2019 r. w S. uporczywie nękali M. B. poprzez znieważanie jej słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, zniesławianie w pismach adresowanych do instytucji publicznych celem jej poniżenia oraz inwigilowanie jej przy użyciu

beprawnie zamontowanej kamery czym wzbudzili w pokrzywdzone: uzasadnione poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszyli jej prywatność, tj. o czyn z art.190a § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Gdańsku po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej M. B. wyrokiem z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt V Ka 1938/22, utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

Kasację od tego orzeczenia wniósł pełnomocnik oskarżycielki subsydiarnej zarzucając rozstrzygnięciu uchybienie z art. 439 k.p.k. i rażące naruszenie prawa karnego procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

1. art. 17 § 1 pkt. 9 k.p.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 47 § 1 k.k. poprzez utrzymanie w mocy przez Sąd II instancji wyroku Sądu I instancji co do uniewinnienia oskarżonych od uporczywego nękania (art. 190a § 1 k.k.) obejmującego ramy czasowe od dnia 28 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r. w sytuacji, gdy okres uporczywego nękania obejmujący ramy czasowe od dnia 28 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r. nie był przedmiotem prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w S. postępowania przygotowawczego pod sygn. akt PR Ds. [...] i wydanych w tym postępowaniu postanowień o umorzeniu postępowania, a zatem wbrew mylnemu stanowisku Sądu II instancji oskarżycielka subsydiarna nie nabyła uprawnienia do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia w odniesieniu do uporczywego nękania obejmującego ramy czasowe od dnia 28 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r., co skutkowało brakiem skargi uprawnionego oskarżyciela, o której mowa w art. 17 §1 pkt 9 k.p.k. w zakresie uporczywego nękania obejmującego okres od dnia 28 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r. co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. i winno skutkować uchyleniem wyroku i umorzeniem postępowania w tym zakresie,
2. art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędne nieuchylenie przez Sąd II instancji wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania, w

sytuacji, gdy zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, albowiem Sąd II instancji odmiennie niż Sąd I instancji przyjął, że nie zachodzi ujemna przeszkoda procesowa z art. 17 §1 pkt 9 k.p.k. w odniesieniu do uporczywego nękania obejmującego okres od dnia 28 listopada 2018 do 1 sierpnia 2019 r. i w tym zakresie Sąd II instancji dopiero na etapie postępowania odwoławczego po raz pierwszy poczynił nowe i istotne ustalenia faktyczne i rozpoznał sprawę co do uporczywego nękania obejmującego okres od dnia 28 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r., co równocześnie pozbawiło oskarżycielkę subsydiarną prawa do rozpoznania całości sprawy w postępowaniu dwuinstancyjnym,

3. art. 190a § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie przy ustalonym stanie faktycznym, poprzez uznanie, że oskarżeni swoim zachowaniem nie wyczerpali ustawowych znamion przestępstwa uporczywego nękania, podczas gdy prawidłowa analiza ustalonych w sprawie faktów prowadzi do wniosków, że w toku postępowania sprawstwo oskarżonych zostało udowodnione,
4. art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 41 k.p.k. poprzez wydanie wyroku przez Sąd II instancji, którego członek składu orzekającego ze względu na sposób wyłonienia, a przez to Sąd nie spełniał warunku niezależności i bezstronności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 k.p.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji oraz wyroku Sądu I instancji w części, tj. w zakresie odnoszącym się do czynu uporczywego nękania obejmującego okres od dnia 8 listopada 2018 r. do 1 sierpnia 2019 r. i w tym zakresie umorzenie postępowania oraz uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji w pozostałej części, tj. co do uporczywego nękania obejmującego okres od 1 stycznia 2017 r. do 27 sierpnia 2019 r. i w tym zakresie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i

orzeczenia Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi meriti.

Prokurator Rejonowy w S. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym umożliwiającym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Analiza akt przedmiotowej sprawy oraz treści uzasadnienia Sądu odwoławczego nie pozostawiają wątpliwości, co do tego, że Sąd Okręgowy w Gdańsku logicznie i przekonująco uzasadnił swoje rozstrzygnięcie ustosunkowując się z należytą wnikliwością i rzetelnością do zarzutów obrazy prawa procesowego i błędów w ustaleniach faktycznych, które to zarzuty wskazano w skardze etapowej.

Analizując zarzuty kasacji oraz jej część motywacyjną zauważyć należy, że jej autor powielił zarzuty apelacji, co sprawia, że taka konstrukcja kasacji sprowadza się w istocie rzeczy do polemiki z dokonaną w uzasadnieniu wyroku oceną całokształtu ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji zmierza do podważenia prawomocnie ustalonych faktów. Niewątpliwie, w świetle unormowań zawartych w przepisie art. 523 § 1 k.p.k. kontroli kasacyjnej, która dotyczy prawomocnego orzeczenia nie podlegają ustalenia faktyczne. Zgodnie z ugruntowanym poglądem w judykaturze Sądu Najwyższego, dotyczącym przepisu art. 523 § 1 k.p.k., niedopuszczalne jest kwestionowanie w trybie kasacji zasadności oceny dowodów i dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, chyba że w którejś z tych sfer został rażąco naruszony taki przepis postępowania, iż mogło to mieć istotny wpływ na treść wyroku. Taka zaś sytuacja w przedmiotowej sprawie nie miała miejsca.

Skarżący zupełnie pomija uzasadnienie Sądu Okręgowego, który wskazał z jakich powodów nie uwzględnił argumentacji zawartej w środku odwoławczym. Jak to wyraźnie zaznaczono, z punktu widzenia określenia tożsamości czynu istotny jest faktyczny przedmiot toczącego się postępowania, który w odniesieniu do postępowania przygotowawczego oraz sądowego w niniejszej sprawie, bez

wątpienia był szerszy, niż wynikający jedynie z opisu czynu zawartego w sentencji postanowienia o umorzeniu dochodzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. Wskazany tam czyn stanowi powielenie opisu czynu zawartego w sentencji postanowienia o wszczęciu dochodzenia z dnia 3 grudnia 2018 r. Przy czym uwzględnić należało, iż w dalszym toku dochodzenia, w wykonaniu postanowienia Sądu Rejonowego w Sopocie z dnia 24 czerwca 2019 r. (II Kp 180/19) o uchyleniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia z dnia 31 grudnia 2018 r., przeprowadzono szereg dowodów dotyczących dalszych w czasie zachowań zgłaszanych przez pokrzywdzoną, w tym obejmujących okres do dnia 1 sierpnia 2019 r. Następnie również w toku postępowania jurysdykcyjnego w sprawie II K 280/2020, prowadzone postępowanie dowodowe obejmowało ów szerszy zakres i czasokres zdarzeń, tj. ten wskazany w zarzucie subsydiarnego aktu oskarżenia. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy zasadnie wskazał, że uprawnienie pokrzywdzonego wynikające z art. 55 § 1 k.p.k., uzależnione od faktu powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego, odnosi się do konkretnego zdarzenia faktycznego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2017 r., IV KK 299/16). Z kolei wyjście poza granice oskarżenia polega na orzekaniu poza jego podstawą faktyczną, wyznaczoną tym samym historycznym zdarzeniem, które jest pojęciem szerszym od pojęcia czynu oskarżonego odnoszącego się do działania lub zaniechania. Dla zachowania tożsamości czynu niezbędna jest niezmienność podmiotu czynu, przedmiotu ochrony, a w razie poczynienia innych ustaleń co do czasu i miejsca czynu, także tożsamości osoby pokrzywdzonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r., II KK 109/14; M. Cieślak, Polska procedura karna, Warszawa 1984, s. 299).

Odnosząc się do trzeciego zarzutu sformułowanego w kasacji należy wskazać, iż sprowadza się on do niedopuszczalnej w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia polemiki z ustaleniami faktycznymi dokonanymi na etapie postępowania rozpoznawczego (w Sądzie *a quo*). Na marginesie należy wskazać, iż zarzut ten jest powieleniem zarzutu apelacyjnego, do którego Sąd II instancji odniósł się wyczerpująco, realizując wymogi przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Jako oczywiście bezzasadny jawi się także zarzut z pkt 4 kasacji. Odmienne jego ocena prowadziłaby do wniosku, iż każdy sędzia, powołany do pełnienia stanowiska zgodnie z procedurą ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa jako niespełniający standardu bezstronności i niezawisłości powinien być wyłączony z orzekania. Kwestia ta była jedną z rozstrzyganych przez Sąd Najwyższy w składzie trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego w trakcie rozpatrywania zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do określenia na gruncie przepisów o postępowaniu karnym i cywilnym skutków sytuacji, w której w składzie sądu uczestniczy osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie wskazanej ustawy o KRS (Uchwała Składu Połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110 – 1/20). Sąd Najwyższy przyjął wówczas, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3).” W dalszej części wypowiedzi Sąd Najwyższy podkreślił jednak, iż – w odniesieniu do sądów powszechnych i wojskowych – warunkiem uznania takiej wadliwości nie może być sam fakt powołania sędziego do pełnienia urzędu na podstawie wniosku złożonego przez KRS w nowym, kwestionowanym konstytucyjnie składzie. Trzeba, aby wadliwość ta w realiach konkretnej sprawy prowadziła do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Tym samym nie można uznać, by sama formalna wadliwość procedury powołania Sędziego Sądu Okręgowego

M.C. orzekającej w niniejszej sprawie, wywarła jakikolwiek negatywny wpływ na sposób rozpoznawania przez Sąd II instancji z nim w składzie środka odwoławczego, o czym mowa w treści cytowanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego. Z tego względu należało uznać, że w sprawie niniejszej nie doszło do spełnienia bezwzględnej przesłanki procesowej, określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. na etapie postępowania odwoławczego.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o bardzo rygorystycznych uwarunkowaniach formalnych co do rodzaju i konstrukcji zarzutów kasacyjnych. W żadnym razie nie jest wystarczającym do uwzględnienia kasacji oparcie się przez jej autora na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania uchybień - i to rażących - w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt III KK 265/17).

Z tych wszystkich względów kasacja jako oczywiście bezzasadna została oddalona, a na podstawie art. 636 § 1 w zw. z art. 518 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążono oskarżycielkę subsydiarną.

JML

[ms]